

…ч. 245. …рок, 4. листопада 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-38
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і за кордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Заява Німецького Уряду

в звязку з останньою промовою Рузвелта

БЕРЛІН. — 1. XI. ввечері проголосили в Берліні зміст заяви німецького уряду, що дає відповідь Німеччини на останню промову президента Злучених Держав. Ця заява має дату 1. листопада 1941 р. Її видали в Головній Кватирі Фірера. Зміст її такий:

І. частина:

Президент Злучених Держав Північної Америки в своїй промові з 28. жовтня ц. р. видвигнув такі твердження:

1) Наче то уряд Злучених Держав має тайну мапу, яку зладив німецький уряд в Німеччині. Йде тут про мапу середущої і південної Америки, яку Фірер наново хоче зорганізувати, щоби зробити з 14 країв, що є на тому просторі, пять підпорядкованих держав і щоби в той спосіб узяти ввесь південно-американський континент під своє панування. Одною з тих 5-ти держав наче мала би бути також республіка Панама разом із Панамським каналом.

2) Американський уряд має і інший документ, зладжений урядом Німеччини. Цей документ обіймає плян, що після того, як Німеччина виграє війну, мали б бути знищені всі існуючі релігії світу. Католицька, протестантська, магометанська, індостанська, буддійська і жидівська релігії мають бути в рівній мірі усунені. Церковне майно сконфісковане, хрест і всі інші символи релігії заборонені, а духовний стан під загрозою кари концентраційних таборів змушений до мовчанки. На місце церков мала би прийти націонал-соціялістична церква, в якій виконували би функції промовці, вислані націонал-соціялістичним урядом. На місце Біблії мають бути накинені слова з книжки Фірера „Моя боротьба", а Христовий хрест заступили б свастика і голий меч. І вкінці на місце Бога мав би прийти Фірер.

Супроти цього уряд Німеччини стверджує ось що:

1) Нема в Німеччині ані мапи про поділ середущої і південної Америки, зладженої німецьким урядом, ані документу про знищення релігій у світі, зладженого урядом Німеччини. Тому в обох випадках це мусять бути фальсифікати найпростішого і найнезугарнішого характеру.

2) Твердження про здобуття південної Америки Німеччиною і усунення релігій і церков у світі та їх заступлення націонал-соціялістичною церквою є такі безглузді й дурні, що уряд Німеччини вважає зайвим із ними полемізувати.

УРЯД НІМЕЧЧИНИ ПОДАВ ЦЕ ДО ВІДОМА ВСІМ НЕВТРАЛЬНИМ УРЯДАМ, МІЖ НИМИ ТАКОЖ СЕРЕДНЄ- І ПІВДЕННО-АМЕРИКАНСЬКИМ УРЯДАМ, ДИПЛЬОМАТИЧНИМ ШЛЯХОМ.

(Докінчення на стор. 2-ій).

Втеча большевиків з Криму

Німецькі війська зайняли Курськ

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 3. 11. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає: Німецько-румунські війська підчас енергійної погоні розбили на Кримі ворога на дві групи, з яких одна намагається втекти через Севастополь, друга через Керч. Підчас атаки на транспортові кораблі, приготовані до втечі цих військ, затопили повітряні сили 10 торговельних кораблів, загальної містоти 38 тисяч тон і поважно ушкодили дальших 14 кораблів. Інші боєві кораблі бомбардували Севастополь, район пристані Ялти та військові обекти на шляху з Керчу і на північному побережжі Чорного моря. Великий плаваючий док поцілено бомбами важкого калібру.

У звязку з боєвою акцією пролому та переслідування на Кримі попало дотепер у полон 53,175 вояків і здобуто або знищено 230 повзів, 218 гармат, більшу кількість панцирних поїздів та великі кількості іншого военного матеріялу. Крім того усунено понад 13 тисяч мін, які заложено, щоб унеможливити наш похід вперед. Італійські війська зайняли в Донецькому басейні дальші промислові місцевості.

На середущому відтинку східнього фронту відділи піхоти і панцирні частини зайняли вчора Курськ, важний залізничий вузол і промисловий осередок.

У районі довкола Англії затопили боєві літаки один транспортовий корабель містоти 4000 тон і поважно ушкодили 6 кораблів так, що слід числитися з їх втратами.

У північній Африці розігнали німецькі боєві літаки біля Солюм зосередження британських самоходів. Підчас повітряних налетів на корабельні варстати в Суезі знищено один торговельний корабель, містоти 6 тисяч тон. Над теренами Німеччини не було боєвих дій.

—o—

Курськ — важний промисловий та комунікаційний осередок

БЕРЛІН. — Із зайняттям міста Курська опинився в німецьких руках важний комунікаційний та промисловий осередок Совітського Союзу. Курськ лежить у чорноземній області над рікою Тускара, допливом Сейму, на двох горбках, яку розділює вузька глибока долина річки Кур, що впадає в Тускару. Сьогодні має місто вже 120.000 мешканців, завдяки своєму положенню серед простору з добре розвиненим сільським господарством, із яким Курськ злучений безліччю шосе і залізничих шляхів. Передусім у Курську перетинаються північно-південна магістраля Москва—Тула—Харків із західньо-східньою Київ—Вороніж.

Американський блахман

Німецька нота до невтральних держав у відповідь на промову президента Рузвелта, виголошену 28 жовтня, це ще один доказ, тих усіх способів, якими „воює" Америка, чи радше всевладний її президент разом із жидо-плютократією. Для них замало провокацій, явного висилання зброї та допомоги з метою продовжити війну, вони хапаються ще й за справжні большевицькі методи — несамовиті видумки, брехню гідну найбуйнішої фантазії.

Це не якийсь собі агітатор чи вічевий балакун, але президент Америки говорить про намічений німцями новий поділ Південної Америки та про німецьку мапу і документи як доказ на це. Значить — не Північна Америка, мовляв, її президент, лише Німеччина загрожує південній Америці і тому треба насторожити американський світ, треба розбурхати ще більше уяву й ненависть до Німеччини й держав оси та зміцнити ряди саме тих американців, які за війною..

І треба признати, що американці роблять усе по американськи. Навіть ці видумки не то що гідні большевицьких, але й беруть над ними рекорд! Загалом колись большевики наслідували американський „гігантизм" у розбудові, тепер Америка наслідує большевицьку забріханість — словом союзники знайшли себе..

Та не в тому справа, що президент Америки хапається аж таких метод, а в тому, що — це ще один американський блахман.. Йде про відвернення уваги, йде про те, щоб замилити очі та, щоб виправдати, чому саме Америка посягає по Південну Америку і важні стратегічні заборола, не лише на Атлянтійському океані, але й на Тихому та Індійському.

Америка і на світовій війні заробила чимало. Та тепер в неї ще більший апетит. Тепер уже не йде про золото, але про володіння світом: През. Рузвелт хотівби бути не тільки президентом Злучених Держав, а й світовим президентом, а тому завчадегідь вбирається в тоґу „оборонця" світа. Ясно, що не даром. За все каже собі платити і то добре. Приміром Англія заплатила за старі, вибраковані кораблі, островами на Атлянтійському океані. За дальшу допомогу вимагає всіх інших военних баз Англії в цілому світі.

Справа з останньою промовою президента Америки така проглядна, що й додумуватись зайво, чому саме згадував він про „німецький" нібито поділ Півд. Америки й про те, що мовляв Фірер, думає скасувати всяку релігію, а завести як біблію „Майн Кампф". Ці „страхи на ляхи" шиті надто грубими нитками і їм навіть американці, що привикли до всяких сензацій не вірять, разом з мін. Голом, зокрема не повірять громадяни південної Америки, знаючи що йде тут про їхні землі, по які витягає свою руку ніхто інший, тільки през. Рузвелт.

Загалом вся „сердешна опіка" Америки над народами, добре знані з новішої історії, це вже другий американський президент береться спасати світ. Першим був

Вільзон зі своїми відомими точками, яким повірили наївні й важко відпокутували. І тоді, за світової війни, з Америки прийшов був цей блахман самоозначення народів і народи „посамоозначувались". Знаємо скільки це коштувало Німеччину, яка, до речі, перемагала на всіх фронтах і потерпіла опісля, повіривши у справедливість. Знаємо як виглядав цей Вільзонівський мир на практиці і що було після цього мира. На німецьку землю післали „полки" всяких дикунів і муринів, накладаючи при тому такі несамовиті контрибуції та зобовязання, що ніколи ніяка держава не могла би їх виконати, або їм подолати.

Памятаємо і ми благодаті цього мира, бо й український нарід самоозначення коштувало гори трупів і море пролитої крови. Це почалось пропамятним листопадом, який щорічно святкуємо і святкували його днів кілька тому. І до нас прислали були антантські переможці т. зв. „галерців", заводити лад і з нас робили большевиків, щоб виправдати свою напасть, хоча бачили наявно, що саме наша земля була цим передпіллям, на якому треба було кривавитись не лише у власній обороні, але й в обороні европейської культури перед навалою розхристаної азійської орди.

Нині часи змінилися. Англьо-саський світ звязався з большевицькою потворою, яка загрожувала знищити Европу. Йому все байдуже. Щоб лише „біснес". Та не байдуже Европі і не байдуже нам. Тому й ніхто й ніколи не повірить фальшивим пророкам, знаючи, хто ці божки справедливости та правди на землі. Пізнали вже народи про що йде і тому не повірили найбільшому божкові, Рузвелтові, коли він говорив свою останню промову, бо це був лише черговий, тепер насправді американський блахман...

———o———

Заява Німецького Уряду

(Докінчення зі стор. 1-ої).

II. частина.

Президент Злучених Держав Америки заявив у своїй промові з 28. жовтня, що німецькі морські сили заатакували 4. вересня один американський нищильник, а 17. жовтня інший американський нищильник. Американський уряд наче то мав намір не позволити стріляти. Але стріляння почалося та історія ствердила, хто перший стрілив. Кажуть, наче то заатакували Америку. В дійсності виходить зі звітів німецьких командантів підводних човнів і офіціяльних заяв, опублікованих органами американської фльоти, такий стан річей: У випадку з 4. вересня розходиться про американський нищильник „Грір", у випадку з 17. жовтня розходиться про американський нищильник „Кірні". Нищильник „Грір" переслідував цілими годинами в тісній військовій співпраці з англійськими морськими силами німецький підводний човен. Підчас тієї погоні обкинено німецький підводний човен, що був під водою, водними бомбами. Щойно після цього нападу німецький підводний човен ужив своїх боєвих засобів. Нищильник продовжував погоню водними бомбами ще кілька годин без успіху. Нищильник „Кірні" їхав як охорона одного конвою, коли схопив заклики дати поміч іншого конвою на іншому місці Атлантійського океану, що був у бою з німецькими морськими силами. „Кірні" змінив після цього свій курс, поплив на місце, де відбувався бій і заатакував німецький підводний човен водними бомбами. Американський державний секретар Нокс сам посвідчив, що „Кірні" кидав водні бомби і „якийсь час опісля" вистрілено до нього 3 торпеди, з яких одна поцілила нищильник.

У цей спосіб уряд Німеччини стверджує, що:

1) Заява президента Рузвелта в його промові про те, що німецькі морські сили атакували американські нищильники і в цей спосіб Німеччина заатакувала Америку, не відповідає фактам і офіціяльні заяви американської морської влади самі їм заперечать.

2) Що навпаки оба американські нищильники атакували німецькі підводні човни та що в цей спосіб Америка заатакувала Німеччину. І це також само стверджує американська морська влада.

———o———

Столиця Криму в німецьких руках

Похід на Севастопіль

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил повідомило 2. XI.:

Використовуючи в рішучий спосіб нашу перемогу на Кримі, з розмахом далі йде переслідування розбитого ворога. Наші війська дійшли широким фронтом до північного рубця гір Яйла. Вчора зайняли німецькі та румунські війська столицю Криму Симферопіль та йдуть далі на Севастопіль.

У Донецькому басейні німецькі та італійські війська зломили при дуже несприятливих комунікаційних умовинах ворожий спротив та обсадили дальші промислові простори.

Під Петербургом відбито серед втрат для ворога нову спробу перекинутися через Неву. З добрим успіхом продовжувано обстріл важних військово обєктів у Петербурзі та Кронштаті.

Летунство бомбардувало день і ніч морську твердиню Севастопіль, поцілило бомбами портові споруди, ушкодило один совітський воєнний корабель і викликало вогонь на одному більшому транспортовому кораблі.

Боєві літаки атакували останньої ночі важні постачальні пристані на західньому березі Англії.

Ворог скинув вночі під 2 листопада розривні та запальні бомби на кілька місцевостей північно-західньої Німеччини. Зістрілено три англійські бомбовики.

В боротьбі проти британської постачальної плавби затопила воєнна фльота і летунство у місяці жовтні 441.300 тон ворожого торговельного тонажу. До цього успіху причинилися підводні човни, затопивши 225.000 тон, надводні ескадри — 18.000 тон та ескадри летунства 168.000 тон.

———o———

Злучені Держави хочуть баз в Урагваю

МОНТЕВІДЕО. — Плян, згідно з яким Англія мала б відступити Злученим Державам дальші бази, заторкує питання передачі урагвайських баз Злученим Державам та справу закупу зброї у Злучених Державах. Співробітник часопису „Ель Дебате" питає, які умовини поставлять Урагваєві Злучені Держави за свої кредити і висловлює думку, що відступлення баз Злученим Державам мало б замортизувати кредити, бо вони бажають, як і в випадку з Англією, забезпеки у формі постійних прибутків, які оправдували б інвестиції. Автор статті заступає думку, мовляв Злучені Держави ведуть тепер таку політику, щоб від усіх держав, яким дають позички на основі „закону про ареду та позички" вимагати відступлення баз.

———o———

Відгомін заяви Німецького Уряду закордоном

МАДРИД. — Заяву німецького уряду з 1. листопада опублікував часопис Фалян „Аріба" на першій сторінці; повний її текст помістили теж часописи „АБЦ" та „Я".

ГЕЛЬСІНКИ. — Кореспондент „Уузі Суомі" підкреслює ствердження німецької заяви, що Злучені Держави заатакували Німеччину, бо Рузвелт хоче військового конфлікту з державами оси.

РИМ. Гайда заявляє у „Воче д' Італія", що през. Рузвелтові залишається тепер або оголосити документи, або признатися до свого найновішого та найтяжчого акту фальшування.

КОПЕНГАГА. „Федреляндет" пише, що ясні висновки німецького уряду викличуть у Злучених Державах та в південній Америці найсильніше враження. Тепер дожидають з напруженям, що скаже Рузвелт.

ЛІЗБОН. — Великі лізбонські недільні часописи помістили заяву німецького уряду повнотою. — „Діяріо де Мані" називає німецьку заяву історичним документом.

———o———

Пристань Керч

КИЇВ. — Німецькі летунські сили бомбардували з помітними наслідками в останньому часі частіше пристаневі споруди і воєнно-важні заведення пристані Керч, що лежить на самій східній границі півострова Крим.

Керч зараховують з 14 тисячами мешканців до найвизначніших місцевостей Криму. Це є пристань, що замерзає тільки 40 днів в році, але льодоломами можна удержувати залив вільним ввесь рік. Тут перевантажують передовсім нафту і сільськогосподарські продукти, яких 500—600.000 тон річно. Пристань Керч відома також зі свойого важкого промислу, що спирається на залізній руді, яку подибується близько Керчу. Фабрика „Войков" перетворює зі своїми 20 тисячами робітників залізну руду в 3-х гутах. Одно велике коксове заведення, хемічне, фабрика зброї, фабрика літаків, корабельні варстати, варстати для воєнної і торговельної фльоти, дві електрівні доповнюють образ промислу в Керчі. Розвиткові того промислу сприяє залізна руда і манган, що своїми мільйонами тон (яких 3—4% загальної совітської продукції), загально відомі. Керч лежить при виході з Озівського моря, що славне своїми джерелами соли. Внаслідок цього має Керч кілька солеварень.

Залізниця, що веде в західньому напрямі до головної лінії Севастопіль — Дніпропетровськ, не переходить понад шлях до Керчу — водний шлях з Озівського до Чорного моря. На схід має Керч тільки одно получення, від якого йдуть шляхи на Кавказ.

———o———

ЗІСТРІЛЕНО 10 СОВІТСЬКИХ ЛІТАКІВ.

БЕРЛІН. — Протилетунська артилерія німецької армії знову успішно відбила в четвер 30. 10. совітські налети. На південному відтинку східнього фронту зістрілила протилетунська артилерія 6 совітських літаків, що налітали. Один баталіон протилетунської артилерії відділу СС зістрілив в цьому ж дні два совітські боєві апарати. На північному відтинку східнього фронту зістрілила німецька протилетунська артилерія два дальші совітські літаки.

Українська спільнота забезпечить своїм дітям майбутнє, тому кожний українець жертвує на Фонд Українського Студента.

Жертви на Фонд Українського Студента, Українбанк, Краків.

З українського життя в Галичині й на Волині

З ПЕРЕМИШЛЯ.

Перемиський театр.

Наші придніпрянські театральні артисти, що залишилися в Перемишлі після того, як німецькі війська прогнали большевиків, заснували драматичну секцію при Українському Допомоговому Комітеті в Перемишлі. Заходом тієї секції 26. X. відбулася вистава комедії „Чар одностроюˮ. Саля театру була переповнена глядачами з Засяння і самого Перемишля. На згадку заслуговує режисер п. Заглавець, а з поодиноких артисток і артистів пп. Бовкун, Євгуліка, Остромовна та Цимбан. Вистава пройшла з великим моральним і матеріяльним успіхом. Незабаром наші наддніпрянські брати почнуть обіздити зі своїм театром також і довкільні села.

Будова мосту.

28. X. почали в Перемишлі будувати залізний міст, який поляки були знищили підчас німецько-польської війни. Міст має бути готовий за два місяці. При будові мосту працюють, крім робітників, ще й полонені.

Перебудова вулиць і площі в Перемишлі.

Вже два тижні тому почали в Перемишлі перебудову площі Війська та вулиці, що йде в напрямі мосту, що його почали відбудовувати. Перебудову переводить міська управа. Працює Польська Будівельна Служба.

Нова книгарня в Добромилі.

15. X. відкрив п. Цицик Григорій першу в Добромилі українську книгарню, яка має на складі часописні та книжкові видання Українського Видавництва в Кракові. Ця книгарня є філією заступництва „Українського Видавництваˮ в Перемишлі.

В Перемишлі починається рух.

У звязку зі знесенням 1. листопада поліційної та митної границі, в Перемишлі починається великий рух. З усіх усюдів зїжджають до Перемишля купці, щоби там відкрити крамниці. Розділом склепів займаються українські та польські комітети. Сьогодні відкрили в Перемишлі вже коло 40 крамниць, у тому 10 із паперової бранжі. Між тими склепами є також і книгарня заступництва „Українського Видавництваˮ в Кракові, яка заступає „Українське Видавництвоˮ в Перемишлі та околиці в усіх справах.

СТАНИСЛАВІВ.

Прохарчування Станиславова.

Апровізація м. Станиславова щораз краще наладнується без огляду на всі величезні перешкоди, якими в першій мірі є недостача відповідного транспорту і повінь, що останніми часами вельми болючо відбилася на нашому господарському організмі. Для розділу харчевих продуктів створили в місті 41 крамниць та приділили їх до окремих районів міста та передмість.

Не зважаючи на всякі труднощі, місто ввесь час було забезпечене відповідними раціями хліба, які рівномірно розділювано поміж населенням. З випуском нових апровізаційних карток, мешканці м. Станиславова і двох сільських громад Рінь і Софіївка одержуватимуть постійно приділи в харчах. Харчевий уряд змагає, щоби добитись такої доставн, щоб заспокоїти постійні потреби споживачів.

Читальня „Просвітиˮ в середмістю.

Філія Т-ва „Просвітаˮ урухомлює в середмістю читальню в будинку „Українбанкуˮ, при вул. Губернаторській (б. 3 Мая ч. 2, І. пов.). В читальні, відчиненій цілий день, можуть члени „Просвітиˮ безплатно користати з часописів, шахів тощо. Запренумеровано для читальні всі українські і німецькі часописи й журнали.

Бібліотека „Просвітиˮ.

Прилюдна бібліотека ім. Тараса Шевченка при філії Т-ва „Просвітаˮ в Станиславові відкриває на днях випозичальню книжок. Відкриють відділи: український і німецький.

Нове приміщення „Українбанкуˮ.

Як довідуємося, „Українбанкˮ переносить на днях свої бюра до нового приміщення у власному будинку при вул. Шидловського 1.

САМБІРЩИНА.

Вистава Українського Театру ім. Лисенка.

В суботу 18. 10. ц. р. драматичний гурток при Музичному Товаристві ім. Лисенка в Самборі відіграв при заповненій салі б. Сокола оперету І. Котляревського „Наталка Полтавкаˮ. Глядачі побачили мистецько виведені образи українського побуту з часів Котляревського. З великим талантом виступила в ролі Наталки п. Клюна Дарія. Ролю Терпелихи відограла з великою майстерністю п. Коца Стефанія. У ролі Тетерваковського виступив веселий п. Деций Михайло, який з великим гумором вивів тип сільського возного. Вдало також відіграв ролю Макогоненка п. Поповлях Іван, який своїми рухами і доброю мімікою розсмішував публику. Щирий тип закоханої людини створив п. Куцан в ролі Петра. Шембель як Микола добре віддав ролю вірного друга, який в скрутному положенні допомагає Петрові.

На загал вистава пройшла успішно без огляду на деякі малі недотягнення артистів. Можемо сказати, що більше праці, а Самбір матиме свій власний місцевий театр.

Вистава в Гордині Рустикальній.

Заходом аматорського гуртка при „Січіˮ в Гордині Рустикальній відбулася дня 20. X. у салі читальні „Просвітиˮ вистава комедії на 4 відслони п. з. „Подорож Молотова до Берлінаˮ власного укладу, яка пройшла з великим успіхом. Згадана комедія викликала велике зацікавлення, так, що сала була вщерть виповнена.

Село Сокирчиці.

Заходом аматорського гуртка при читальні „Просвітиˮ в Сокирчицях відбулася дня 20. 10. вистава песи Б. Жарського п. з. „Україна у вогніˮ, яка пройшла з повним моральним та матеріяльним успіхом. Найкраще відограли свої ролі: Раган О. — отаман, Фурдин О. — Карпо та Ціхоцький М. — стрілець. Слід зазначити, що це вже друга вистава тієї осени. Найбільше праці вкладає в підготову вистав режисер Білинський.

ХТО ПРАЦЮЄ НА ЗАЛІЗНИЦІ НА ВОЛИНІ.

Залізничий двірець у Здолбунові на Волині — це один з найважніших двірців тієї частини України. На ньому працює 235 пра-

---

ЮРІЙ КОСАЧ. 8)

Рубікон Хмельницького

2.

Гучно приймав Данціґ козацьких затяжців, із ще більшою шаною ніж тоді, коли їх виряжав. Ґеданські міщани любили Низовиків, їхню славу, що голосною була в усій Европі. Близькими були козако-українські лицарі Ґеданумові по вірі й по вольнолюбному духові. аДнціґ був вартою волі на півночі, Січ — на півдні: проти шляхетського безправя, проти тиранії маґнатів, проти нетерпимости Річипосполитої, що не шануючи брав божеських, людських та народніх, прагнула розпростерти свої захланні хижацькі крила над простором між двома морями.

Міщанська юрба одірвала Ахіллеса й усіх із Ґодіусового дому, що вийшли на повітання козаків, од капітанового почоту й понесла долі ід середмістю. Вулицями було глітно й гомінко. Килими повивішувано на домах, вмаяно зеленню брами, мотлох тиснувся до вікон, на бальконах багатців сиділи патриціянки й товсті ґанзейці, малеч дряпалась на дерева, кожен перся поперед другого, ліктями торував собі дорогу в натовпі, щоб бачити запорожців. Повертались бо, ділячи із Ґеданумом славу, повертались переможцями, зламавши гордого й нетерпимого еспанця, що хотів загарбати собі владу над морем, над завждя нічиїм вольним морем.

Ось ішли вони, степові лицарі, на подив юрбі, що залягла всю дорогу од узбережжя до Артусового двора. Ішли по дванадцять у шерегах, попереду пустивши короґви й бунчуки, що поплили над барвистим почотом капітана Хмельницького, у супроводі мірного бою бубнів і грому літавр, козацькі мушкетери, із мушкетами на рамені, дулом до землі, обвішані порохівницями й набоями, кремезнаві, невисокі, в еспанських, французьких та голяндських каптанах, у залізних шоломах; за ними спішені реєстровики-драґуни (бо коней погнав Топіґа із обозом суходолом), вибирані, чорняві юнаки у білих каптанах і в міддяних, блискучих кирасах; ішла з горлачами й гаківницями на раменах запорожська славна піхота, у жовтогарячих та малинових жупанах, бійці з під Ґравеліну й Дюнкіркхена, якими гордий був самий Конде, ішли лучники в кожухах і в татарських гостроверхих шапках, їх жахалися діти, ішли козацькі сапери, що вміли закладати міни, будувати шанці й редути та мости, ішли сотні охотників із реєстрових кропивнянського, білоцерківського й черкаського Станислава Кричевського полків — ішов цвіт низового лицарства, що ним капітан Хмельницький хотів похвалитись перед чужиною. Ішли посміхаючись, весело розглядаючись по юрбі, жартуючи із дівками, безвусі молодики, що над Каналом, на дюнах вперве вогнем ядер та бомб охрищені були, йшли й посічені, почорнілі у боях під Москвою, Солоницею й Охматовом ветерани ще школи Сагайдачного й Остряниці, ратні товариші Хмельницького, що з ними хліб-сало в поході ділив, на одне сідло голову клав і боярській та польській кінноті й турецько-татарським ордам наставляв чоло. Ішли аж гуділа під ними земля і ґеданський люд підкидав у гору шапки та брилі, безперестанні віватував; високо-високо- над степовими центуріями ширяли орли, що чули народження слави.

Шведські райтари та шкотські затяжці, що вийшли на вулиці, щоб насміватись із кожушаного війська, мовчали. Не було що займати козаків, бо ті за відплатою не постояли б.

У Артусовому дворі й довкруги нього наготовлено столи. Цілих биків смажено на кострищах, на майдані, бочки вина й пива викотили з льохів — Данціґ хотів догодити гостям. Козаки бились із цісарцями, бились за ключі до моря, а хто визволяв море з полону, був дорогий ганзейському місту,

Ахіллесова вояцька душа раділа. З таким військом було жити не вмирати. Пильно глядів, як ішли, кожному в обличчя, читав із палких, чорних очей снагу, завважав, як дбайливо несуть мушкети й гаківниці, як пестять сестри-шаблі.

Поруч нього стояв Боплан, гордовито поклавши правицю на рукоять шпаги, посміхався, бо й він був свого часу творцем цієї армії степу і він учив її мірятись із досвідченим ворогом і його науку шанців та редут переймали козацькі сотники в битвах. І Ґенцель Мокрський, що так одбивав серед ґеданської юрби своїм білим габітом, відводив козацькі шереги пильним оком.

(Далі буде)

цьовників. Між ними є 188 українців, 4 чехів, 8 москалів та 35 поляків. Німецька влада скрізь прихильно ставиться до українців і приймає до залізничої служби кожного українця, який має до неї охоту та фахове знання.

ПРАЦЯ ЦЕНТРОСОЮЗУ В РІВНОМУ.

Підсумки двомісячної праці Центросоюзу такі: Після організації і відновлення кооперативної сітки Рівенської области, крім торговельних операцій, Управа Центросоюзу звернула особливу увагу на промисловість. Справа промисловости в сьогоднішніх умовинах надзвичайно важлива. Спадщина, яка залишилась після совітської господарки й війни, вимагала великої напруженности від управи Центросоюзу і керманичів промислового відділу, щоб відновити хоч дрібну, найнеобхіднішу промисловість. Майже місяць пройшов на відкопування з-під руїн деяких напів знищених машин, які треба було наспіх лагодити і монтувати з них фабрики. А всеж у наслідок цієї трудної праці Центросоюз має сьогодні в руках такі фабрики: при Шкільній вул. ч. 13 — механічну фабрику макаронів, яка переробляє 300 кг. макаронів на одну зміну денно. При був. вул. Шолохова 66 — фабрику смарів з денною продукцією 1000 кг; тамже виробляють пасту до взуття 100 кг. денно. При був. вул. Обозовій 6 виробляють: кінські підкови, пательні, ножі, будівельні гаки (клямри), огрівальні печі і окову до упряжі. При вул. Замковій 12 сучать посторонки і різне мотуззя. При був. вул. Хмільній 30 працює фабрика теплих чобіт (валянок) з місячною продукцією 1000 пар. При вул. Пекарській ч. 28 робиться для селян гречану крупу з денною продукцією 1000 кг. і пшоняну крупу 1000 кг. При вул. Хмельницького 63 працює фабрика щіток і рогових гребенів, у якій виробляється різних щіток понад 100 штук денно і гребенів понад 200 шт. денно, а крім того йде сортування щітини понад 30 кг. денно. При був. вул. Легіонів ч. 28 монтується другу фабрику макаронів, де будуть виробляти 350 кг. макаронів на одну зміну. При вул. Хмельницького 134 монтується механічна фабрика кави, якої частину спалених машин вісім робітників видобували 4 дні з-під руїн. Ті машини ремонтується і фабрика в найближчому часі піде в рух та буде виробляти 300 кг. кави на одну зміну денно. При вул. Миловарній ч. 27 ремонтують гарбарню, яка буде виробляти місячно 100 шкір сировиці, 50 шкір юхту і 50 шкір на підошви. При вул. Обозовій 14 ремонтують фабрику мила і пасти до взуття, яка буде виробляти денно 1000 кг. мила, 200 кг. пасти і 1000 літрів чорнила. В с. Колоденка і в с. Глинки зорганізовано випалювання вапна і коли б не було перешкод в доставі дров, то в тих печах могли б випалювати мінімум 500 тон вапна.

Не можна поминути заслуг в цій важкій праці інж. Дзиги і його заступника п. Ніпомкіна, якого нерідко бачити з молотком і слюсарськими ключами в руках при монтуванні фабрик. Цю всю роботу організував і веде Центросоюз в Рівному, а крім того ще не малу роботу дрібної промисловости переводить Окружні та Районові Кооперативні Союзи Рівенської Области. Хоч на те величезне запотребування, яке ставить армія і цивільне населення — це все капля в морі, але вважаючи на цю важку ситуацію, в якій кооперація взялася до праці, — зроблено дуже багато. Віддана і корисна праця кооператорів заслуговує на признання і допомогу.

—o—

З голосів преси

Поза межами батьківщини

(З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНІЙ ХОРВАТСЬКІЙ ДЕРЖАВІ).

„Українська Інформаційна Служба" помістила в 32 ч. з 29. X. статтю про українців у Хорватії. Зміст найвайважніших частин тієї статті такий:

„У незалежній Хорватії живе приблизно 30.000 українців. Докладної цифри не можу подати тому, бо після розвалу Югославії, що в її склад входили хорватські землі та що з них створилася теперішня незалежна держава Хорватія, не перевели ще точного перепису населення й треба спиратися на раніші обчислення. Українці прийшли в Хорватію з двох своїх перенаселених резервуарів. Перед 150—200 роками прийшла перша хвиля українських переселенців із пряшівського Закарпаття та створила т. зв. бачвано-сремську еміграцію. Її частина, яких 13—15.000, що заселює місцевості: Петровці, Мікльошевці, Бачинці, Беркасово, Раєве Село, Пішкоревці і Хрватску Мітровіцу, опинилася в межах незалежної хорватської держави.

В Боснії та Славонії осіли переселенці, що прийшли сюди із західньо-українських земель, зокрема ж у великому числі із Поділля. Вони почали там поселюватися перед 40 роками, головно в роках 1898—1912. Заселили вони такі околиці: у Славонії — Ліповляні, Каніжа, Шумече, Андрієвці, Одвірці, Магіцьмала. У Боснії — Козарац, Церевляні, Каменіца, Опсечко, Стара Дубрава, Гаєві, Хрвачані, Деветіна, Лішня, Лепеніда, Савац, Прнявор, Штрбці, Детляк, Вареш Майдан. Крім того порозкидані вони по містах, зокрема у Баня Луці, Сараєві, Сл. Броді і Загребі. Всіх їх тут нараховується поверх 15.000. Після 1920 р. приходили ще тільки нечисленні одиниці й вони не заважили вже на кількості переселенчого стану.

Про політичну еміграцію можна сказати стільки, що на хорватській території осіло тільки незначне її число., хоча через Балкан перекотилася досить значна її хвиля. Та вона здебільша осідала на сербській території, а на хорватські землі дісталися тільки одиниці, прислані вже центральною владою з Білгороду, що через те до кінця русотяпської Югославії покутували не так малоросами, як таки справжніми москалями, присилувані умовинами і московською верхівкою признаватися тільки „русскими".

Від 1932 р. почався в Хорватії наплив української студіюючої молоді із західних українських областей, що переважно осідала в Загребі і почала своїми студіями давати поважний вклад у громадян. життя, яке в Хорватії, як і в цілій тодішній Югославії (отже й на сербських землях) організувало Українське Товариство „Просвіта", що мало — за вимком короткого перебування в Білгороді — свій постійний осідок у хорватській столиці, в Загребі.

Осілі на землі переселенці почали зразу творити й організувати своє духове життя. Насамперед зорганізовано власні церковні громади, а згодом почали переселенці працювати й над створенням культурно-національної організації. Вже перед 1914 р. вони встигли заснувати в одному своєму скупченні читальню. Сьогодні нема ні одної місцевости, де живуть українці, щоб у ній не було читальні. Майже всі вони — це філії Українського Товариства „Просвіта" в Загребі, яке їх дійсно й заснувало. Крім тих читалень є ще кілька церковних читалень і братств.

Окреме місце займають культурні станиці сремських українців, що раніше були формально філіями т. зв. „Руського Народнього Дружства" з осідком у Руському Керестурі, центрі бачвано-сремських українців. Тепер ті читальні опинилися без звязку зі своєю централею. У звязку з грядучими подіями в них помітна тенденція приспішено націоналізуватися. Досі вони плекали свою обласну культуру, сперту на діялекті, яку ввів у літературу їхній передовий поет, письменник і філософ Ґабор Костельник (о. д-р Гаврил Костельник, який перебуває у Львові). У всіх істнує бажання зєдинитися і створити Українське Національне Обєднання в Хорватії.

Українське Товариство „Просвіта", з усіми своїми філіями-читальнями, має в своїй компетенції виключно культурно-освітню ділянку. Бо зі створенням, визнаного хорватським урядом, т. зв. Українського Представництва в незалежній хорватській державі політичне представництво й заступництво, пропаганда, охорона прав та інтересів українців у незалежній хорватській державі, перейшли до представника українців у незалежній Хорватії.

Треба зазначити, що раніше, за режиму сербської диктатури в т. зв. Югославії, всяка українська національна праця зустрічала незвичайні перешкоди. Бувало й таке, що сербська влада закривала основані за її дозволом читальні за такі „провини", як „сепаратизм" і „тероризм", що проявлявся у формі твердого обстоювання права українського народу на самостійне життя та вшановуванні памяти героїв українських національних змагань, що їх Москва і Варшава хотіли називати терористами. В 1940 р. не обійшлося й без масових арештів між провідними українцями не тільки на терені Хорватії, але й цілої тодішньої Югославії, що видавалися сербській дефензиві т. зв. „пятою колоною".

Від часу створення незалежної Хорватії й перебрання влади Поґлавніком Усташів (провідником хорватського революційного визвольного руху), українці мають повну свободу й змогу всебічно розвиватися. До української справи, як теж і до всіх потреб українців у незалежній Хорватії, ставляться незвичайно прихильно, і сам Поґлавнік, і всі інші міродайні хорватські чинники, памятаючи не так ще давні роки неволі й упертих змагань за краще завтра хорватського народу.

З вибухом війни на Сході, українці взялися насамперед за конкретну підмогу сил, що воюють проти Москви й большевизму. Всі здібні носити зброю українці зголосилися до хорватської легії, щоб у цей спосіб могти боротися проти відвічного ворога України — Москви. Поза тими, що зі зброєю в руках пішли воювати проти Москви, всі українці в Хорватії очікують тієї хвилини, коли зможуть вернутися до батьківщини й віддати їй всі свої сили.

Сремські українці не відчувають вже такої безпосередньої туги вернутися до батьківщини. Вони ж осіли тут уже більше як 100 років. Але і вони в однаковій мірі відчувають і переживають всі потрясення на рідній землі, а їхня молодь живе тими самими ідеями, що й уся українська молодь.

Згадати б ще про політичну еміграцію, головно її найчисельнішого репрезентанта — козацтво (переважно кубанське). У всіх козаків розбудилася приспана еміграційною злободенщиною вояцька вдача й усі вони рвуться до бою з ворогами України.

Цілим українським життям у незалежній Хорватії кермує представник українців Василь Войтанівський, довголітній голова Українського Товариства „Просвіта" в Загребі. До свойого розпорядження має він доволі чисельне українське студентство в Загребі, як теж фахову українську інтелігенцію. Українці в Хорватії бачать сьогодні наглядно, що це значить бути „свій на своєму" (хорватське гасло).

Хорив."

Знищення у Севастополі

БЕРЛІН. — Ескадри німецького летунства успішно атакували дня 1 та вночі під 2 листопада совітський воєнний порт Севастопіль на Криму. На совітські корабельні обекти та портові споруди скинено у день і вночі багато бомб середнього та важкого калібру. В ході нападів завважено більші пожежі, що швидко поширювалися. Знищення, що їх зроблено у важних з військового погляду, влаштуваннях, дуже поважні. Совітський воєнний корабель, що був у пристані, поцілено важкою бомбою, яка зробила його нездатним до дальшого вжитку. Один транспортовець, що мабуть був призначений забрати втікаючі совітські війська, підпалено і до пізна вніч освітлював він широко околицю пристані. Також портові споруди Керчу над Озівським морем попали під важкі бомби німецьких літаків, що спричинили їм важке знищення.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД.
2. Неділя — 21 по Зісл. св. Духа
3. Понеділок — Пр. Іляр. Вел.

— УКРАЇНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ у Кракові повідомляє, що вже видається додаткові харчеві картки. 2856 1-2

— ВЗИВАЄМО оцих громадян, щоб негайно зголосилися в УЦК, Відділ Праці і відобрали свої перепустки або подали докладні адреси, тому що перепустки є коротко-речинцеві і важність їх недовго кінчається: 1. Богонюк Марія, 2. Княгиницький Ярослав, 3. Савка Іван, Ярослав, 4. Канарок Юлія, 5. Мишковський Ярослав, 6. Грнутинкевич Степан, 7. Яцина Микола, 8. Золінський Константин. 2х

— ОЦИМ подається до відома, що Роман Маринович, кореспондент і представник української і німецької преси, переніс і веде своє бюро в городі Перемишлі, при вул. Францішканській ч. 13. Телеф. 10-48 і 10-50. 2856 2-2

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): Управа кооперативи „Рій“ у Холмі та її службовики: Кооп. „Рій“ 200, інж. М. Боровський 50, В. Лучкань 50, С. Купчик 50, К. Сешицький 10, К. Раїса 10, К. Олексюк 10, Є. Іванчук 5, Н. Здоровців 5, І. Блащук 5, Й. Марцинюк 5. — Громадяни Динова та округи: Кооп. „Будучність“ 100, Н. Левицький 50, Н. Кос 45, В. Хробак 20, В. Гнат 2, В. Ковальський 5, М. Сич 5, Г. Стибицький 5, М. Зуб 2.50, М. Диркач 2, В. Гузар 5, О. Туцький 13, Ю. Пашковський 12, О. Бревка 6, І. Карпа 5, Е. Бушетир 17, С. Прокоп 5, М. Прокоп 23.20, А. Прокоп 2, Т. Лепкий 10, Ю. Прокоп 10, А. Сенюсь 5, С. Желтвай 5, М. Трояш 5, Д. Левицький 1, О. Димчак 1, О. Газдевич 10, Ю. Кос 5, П. Мудрик 6, Р. Лібович 2, О. Лазар 4, Т. Боцонь 5, Ю. Шпак 5, Кооп. „Згода“ 5, Делегатура УДК 20. — Громадяни Томашова: дир. Т. Качуба 20, О. Домбровський 30, дир. М. Негребецький 10, І. Сосенко 10, Р. Кузьмінський 5, В. Кольцьо 10, Снєжко 5, Киц 2, І. Головка 2, Мокрицький 2, Т. Новосад 2, дир. І. Винник 20, О. Степанишин 2, А. Бречко 5, М. Кузик 2, Е. Химчак 10, С. Клизуб 5, м-р Я. Гнип 10, М. Назаревич 5, І. Юнко 10, І. Мрак 5, Ю. Берест 4, Б. Заяць 1.50, Л. Біда 1.50, І. Лавінський 1.50, О. Огризко 2, В. Фарина 1.50, О. Королько 5, О. Хруцька 20, О. Домбровський (збірка) 7.85, ПСК (збірка) за авто 246.

— Цією дорогою складаємо щиру подяку хорові українських буковинських переселенців із табору Лойбус а/О, як також усім приявним українцям цього самого табору за їх участь у похороні мойого мужа і батька ОСИПА СМЕРЕЧАНСЬКОГО, що відбувся 23. Х. ц. р. у Волгаві. Зокрема дякую Вп. п. проф. Бриндзянові за його теплі та щирі слова, виголошені на свіжій могилі дорогого Чокійцика. — Глибоко засмучені дружина і Доня.

ПОШТОВИЙ РУХ В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ. — В Галичині закінчено якраз перший етап відбудови пошти. Відповідно до загальної організації пошти в Ген. Губернаторстві створено для Галичини окружну дирекцію пошти у Львові, яка підлягає начальникові Німецької Східної Пошти у Кракові. На основі всіх досвідів в Ген. Губернаторстві створено заздалегідь плян відбудови пошти в Галичині і це дало змогу урухомити вже 31. липня ц. р. 14 головних та 18 філіяльних поштових урядів. Від першого дня почалася в усіх цих урядах пересилка службової (урядової) пошти та доручування поштових карток для цивільного населення. Дня 15 вересня почалося повна поштова служба з вимком пакетної, яку пущено в рух щойно 15 жовтня. Досі створено в Галичині 250 поштових урядів.

Молодь до праці!

Холмщина з Підляшшям, Лемківщина й Посяння найбільш болюче відчули відплив молодого активного елементу, що ідейно й безкорисно працював у всіх ділянках національно-суспільного життя. Багато народніх шкіл залишилося без учителів, освітні товариства, організація молоді опинилася без провідників і організаторів, що працювали у всіх клітинах національного життя. На своєму місці не залишили вони належно підготованих наступників з-поміж місцевої молоді, що зуміла б дальше продовжувати працю.

Нічого дивного, що в клітинах молоді, почавши від вибуху війни з большевиками, наступив хвилевий застій і занепад. Тут і там, де залишилися активні одиниці, курені молоді дальше ведуть свою працю в означеному напрямі. Де їх немає. — там повний застій. Найбільший застій панує там, де УДК. чи делегатури не можуть підобрати відповідних людей на референтів тзв. організаторів молоді.

Ці всі втрати, цей ненормальний стан треба негайно направити і змінити. Тих всіх, які відійшли — заступити місцевою молоддю, яку треба відповідно підготовити і заактивізувати. І це нехай стане гаслом кожного сзідомого українця на Холмщині чи Лемківщині. Байдужість до праці, що є причиною слабости треба побороти, як також пятно меншевартности. Розвинути віру у власні сили й переконання, що в першій мірі місцевий елемент, місцева молодь має вести національне життя у всіх ділянках. Тоді не повториться більше ситуація, яка сьогодні саме заіснувала.

Отже перед молоддю Холмщини й Лемківщини стоять великі завдання. В короткому часі побороти великі труднощі, щоб вирівняти ту різницю, що ділить її від молоді інших земель. Потрібний є зрив усієї молоді до чину, бо тільки зактивізування праці кожної одиниці забезпечить наше національне існування на цих прикордонних землях.

Відділ Опіки над Молоддю та Родиною при УЦК приступив до організації цілого ряду таборів і курсів, через свої референтури при УДК і Делегатурах.

Для вишколення референтів, підреферентів та організаторів молоді уладжує УЦК одномісячний табор-курс у Криниці в днях від 8. 11. — 6. 12. ц. р. На цей курс всі УДК і Делегатури вишлють референтів, підреферентів, організаторів, чи кандидатів на повищі становища. Програма курсу поучників охопить національно-суспільне виховання, тіловиховання, таборництво й мандрівництво, службу праці, фаховий вишкіл молоді, гігієну, першу поміч у наглих випадках.

Таборовий порядок строгий. Вимоги карности й підпорядкування великі — засяг вишколу також. Тому на табор слід висилати надійних кандидатів на референтів і організаторів праці в референтурах Опіки над Молоддю.

Адам Антонович.

—o—

До Українських Допомогових Комітетів і Делеґатур

Подаємо до відома, що дня 8 листопада 1941 р. зачнеться в Криниці табор поучників.

Українські Допомогові Комітети і Делегатури подбають, щоб їх УДК були заступлені у таборі референтами, підреферентами та організаторами опіки над молоддю та родиною чи кандидатами на згадані становища! Зголошення на табор переслати негайно на адресу УЦК (Відділ Опіки над Молоддю і Родиною). Учасники табору являться в Криниці в дні 7, 11. та зголосяться у віллі „Меран“, вул. Костельна 510.

Кошти подорожі поносять УДК. і Делегатури, кошти удержання в таборі УЦК. Виряд учасників полевий і спортовий (2 пари білля, коц, простирало, куртка, берет, черевики, ідунка, ложка, ніж, вилки, наплечник, спортова сорочина, штанці, особиста виказка, лікарське свідоцтво, дозвіл від Комітету на участь у таборі, нотатка, оліверць.

Всі, які не зможуть на час зголосити своєї кандидатури на табор безпосередньо до УЦК, зголоситься в Команді Табору в Криниці в означеному речинці з відповідною посвідкою від свого УДК, чи Делегатури. Кожний учасник табору зложить при зголошенні у Команді табору спеціяльну таксу в сумі 30 зол.

Відділ Опіки н. Мол. УЦК.

Мистці — як представники народів

Славний італійський співак Карузо, тепер Джілі — славою своїх тенорових голосів, та фінський спортовець Нурмі — славою своїх легкоатлетичних успіхів зробили велику рекляму своїм власним — італійському та фінському народам. Такий спосіб представництва має надзвичайно велике значіння. Такий неофіційний спосіб представництва є попри наукову та мистецьку літературу, що діє лиш посередньо, єдино можливий для недержавних народів. Під таким кутом набирають концертові виступи українських голосових чи інструментальних мистців перед чужими народами великого значіння і вартости. Такий підхід до питання концертових виступів українських мистців перед чужою публикою обосновує право критика ставити вимоги чисто мистецького і загально-репрезентативного характеру, бо від більшого мистецького успіху концертанта (-антки) залежить і більший успіх реклями репрезентованого ним народу. З цього ж випливає й велика відповідальність українських мистців поза межами України як її неофіційних представників: вони повинні не тільки опановувати майстерно свою мистецьку концертову ділянку, але й вміти правильно інформувати зацікавлених чужинців про всі українські справи також в особистих балачках поза концертами.

На такому тлі і під таким то кутом треба розглядати голоси німецької преси про недавні концертові виступи українського тенора **Михайла Дуди** у столиці Великонімеччини Берліні та в Відні.

„Берлінер Берзен Цайтунг“ з 3. Х. 1941 характеризує Михайла Дуду „уродженим інтерпретом українських пісень“.

Берлінський „12 Ур Міттаг“ представив Михайла Дуду своїм читачам 24. IX. 1941 ось як: „Український героїчний тенор Михайло Дуда співає своїм прегарним голосом про боротьбу й перемогу своєї української батьківщини і розмальовує набожно слухаючій публиці пластичну картину співного мистецтва України“.

„Вінер Новсте Нахріхтен“ помістили 15. IX. 1941 таку критику з-під пера Фр. Маценавер-а: „Михайло Дуда вмів примінити свої здорові й сильні тенорові засоби, своє зріле голосове май-

но з надзвичайно проведеним віддихом передусім і то з особливим враженням у піснях, що вихваляють давні часи боротьби свого народу".

„Ноєє Вінер Тагблят" інформує 24. IX. 1941 р. своїх читачів ось як: „В попередньому сезоні мав Відень частіше нагоду пізнати українське мистецтво і мистців. Тепер агітував Михайло Дуда, героїчний тенор українських сцен, у салі Брамса знову з великим успіхом за музикою своєї батьківщини, а в II журливих піснях представив нам також їхніх здібних композиторів: Лисенка, Гайворонського, Барвінського і Нижанковського. Кидалася в вічі мелізматика, зі слов'янськими елементами співзвучна та до орієнтальної подібна. Звідтіля виводить видатний, повний сили і міцним експресивом оброблюваний орган співака свої найсильніші враження...".

В доповнені цих голосів німецької пресової критики наведемо голос віденського „Фелькішер Беобахтер" з 17. IX. 1941: „Михайло Дуда поставив свій пишний і навіть у прамогутніх отвертих звуках все ще шляхотний героїчний тенор на службу народнім пісням і геройським думам своєї безталанної української батьківщини. Провів він це з такою глибиною та силою почувань, що захоплений слухач мав враження, будьто би виразисті мелодії враз із їхніми мелізмами виривалися з первісною силою хвилевого надхнення водночас як із мови, так із чуття. Успіх М. Дуди був також і в арійній часті цього вечера надзвичайно великий".

Таку чисто голосову рекляму української пісні і Батьківщини доповнює ще доцільний підбір програмових пісень щодо їхнього пропагандивного змісту, чим голосова пісня перевищає інструментальну в змислі національного мистецького представництва концертовими засобами. Бо в рамках відповідно дібраної програми всуміш із пишним голосом, що викликує у слухачів мистецьку насолоду, лунає також співана історія української гордої слави минувшини як задаток майбутности. Це степенює любов до всього свого та завзяття в боротьбі за все своє в своїх рідних, а застанову і пошану в чужинних слухачів у спільній концертовій атмосфері. В остаточному висновку: загально-національний прибуток.

В. Н. К.

ПОРТУГАЛІЯ ТА ЕСПАНІЯ ХОЧУТЬ СПІЛЬНО БОРОНИТИ СВОЇ ТЕРИТОРІЇ.

ЛІЗАБОН. — В Лізабоні ведуться тепер переговори про підписання португальсько-еспанського пакту допомоги. Договір має бути поширенням пакту про португальсько-еспанську приязнь. Точки цього пакту обіймають постанову, якою атлянтійські посілості обох країн — Азори, Кап Верде, Мадейра і Канарійські острови при наступі вважаються за сушу, а сам наступ уважається за звернений проти материка. Плянується, що обі сторони при наступі на острови, або на сушу зобовязуються до помочі. Це поширення португальсько-еспанського пакту про приязнь і ненапад з березня 19. 39 р., що його вже в липні 1940 р. доповнили додатковим протоколом, служило би оборонному поготівлю Португалії як дійсно поширена база.

Нестримний німецький похід на середньому відтинку

БЕРЛІН. — І в днях 29 та 30. X. большевики намагалися хоч мали дуже важкі втрати, спинити хід німецьких військ на середньому відтинку фронту при помочі протинаступів, у яких вони жертвували знову неважними кількостями людей та матеріялу. Тільки на відтинку одної німецької армії нараховано 29 жовтня більш як 2.000 полонених та добуто або знищено 27 совітських повзів і 30 гармат. Німецький артилерійський вогонь досягнув та розбив успішно совітські згромадження військ, що ішли на південному відтинку східнього фронту. Большевицькі війська вхопилися 29 жовтня підчас свого протинаступу розпучливого засобу: совітські вояки пробували замаскувати свою контратаку так, що гнали перед собою стада худоби. Та німецькі вояки пізнали негайно це большевицьке маскування і відбили совітів з великими втратами. У промисловій окрузі Донецького басейну посувалися німецькі війська успішно далі вперед, добуваючи численні важні промислові заведення, яких місцями большевики боронили дуже завзято. Один-одинокий німецький запасний курінь завдав большевикам дуже важкі втрати на північному відтинку східнього фронту 28. X.: він захопив у боротьбі за відтинок ріки 400 полонених, а стільки ж саме мали большевики і вбитих.

Летунство підтримує дії сухопутньої армії на Криму

БЕРЛІН. — 1 листопада підтримували знову сильні ескадри німецького летунства дії сухопутньої армії на Криму і завдали бомбами та летунською зброєю важкі втрати большевицьким кольонам, що швидко відступали. Німці знищили м. і. багато вантажників, що мні відступаючи совіти пробували вивезти вартісні воєнні матеріяли. Багато влатних бомб поцілило один важний комунікаційний вузол на Кримі.

Також на інших фронтах німецьке летунство продовжувало свої налети на важні запільні сполуки та транспортові засоби. Різні залізні шляхи на південному та на північному відтинку фронту ушкоджено поважно в багатьох місцях. Дальше йшли вибухи, бо бомби попали в різні вантажні поїзди. Жертвою німецьких бомб стала теж більша кількість льокомотив. Успішний налет звернений був теж на важне промислове заведення, яке поцілено більшою кількістю бомб.

Дивізія піхоти розбила дві совітські дивізії кавалерії

БЕРЛІН. — На середньому відтинку фронту втратили большевики 30. X. більше як 3000 полонених і 19 гармат. 31. X. потерпіли вони знову важкі втрати в людях і матеріялі. Одна східньо-пруська дивізія піхоти розбила цілковито в окрилюючому наступі в дуже тяжкому терені дві совітські дивізії кавалерії і завдала їм важкі втрати.

Японсько-американські взаємини

ТОКІО. — Премієр міністрів, Тойо як повідомляє агенція Домеї, рішив скликати надзвичайне засідання парляменту, щоби представити народові незвичайно критичне положення, в якому є Японія. Від початку свого урядування намагався Тойо, так зазначує Домеї, впорядкувати наново адміністрацію, щоби осягнути цілковиту єдність адміністрації і стратегії та завершити воєнну структуру в найрізнородніших ділянках народнього життя. В цьому коментарі агенції Домеї говориться далі дослівно так: „Не зважаючи на всякі зусилля, напруження на Пацифіку все більше і більше зростало. Це зростаюче напруження треба звести тільки до того, що змідніються змагання Злучених Держав Америки, щоби окружити Японію. Коли Злучені Держави — імовірно тому, що вони недоціняють народньої сили Японії — хочуть змусити Японію економічним натиском, не хапаючи за зброю, щоби Японія покинула свій плян будови східньо-азійського життєвого простору, то треба зазначити, що Японія не може зрезигнувати з цеї політики, що є нерозривно звязана з заведенням нового ладу в східній Азії."

Між тим треба ствердити — так кінчиться коментар, поданий агенцією Домеї, що Японія побудувала тепер свою воєнну структуру і що вона готова зустрінути кожду ситуацію, яка наближається.

Ощадність в Англії та Злучених Державах Америки

СТОКГОЛЬМ. — Як подає Ройтер із Лондону, повідомила англійська комісія для розсліду національних видатків, що радіопередачі мають скорше кінчитися. Як причину подають ощадності в вугіллю, газі й електриці.

Також у Злучених Державах уряд для воєнного промислу наказує з важністю від 10. листопада 30 проц. обмеження в зуживанні електроенергії для промислових консументів. Від зараз заборонили всякі зуживання струму для рекламових освітлень, прожекторів і при спортових імпрезах.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол.; 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 5 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 60 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва за Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. ...
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79